

רצועת עזה: תמונת מצב

31 בינואר 2006

ההשלכות הכלכליות וההומניטריות של סגירת מעבר קרני

סגירת מעבר קרני מאז ה- 15 בינואר 2006 יוצרת בעיות כלכליות והומניטריות קשות עבור האוכלוסיה ברצועת עזה המונה 1.4 מיליון נפש. אומדן ההפסד הכספי עבור יצוא שלא יצא אל הפועל עומד על \$500,000 ליום.¹ הסגר יוצר מחסור במוצרי יסוד, בעיקר במוצרי חלב, בפירות מסוימים ובחומרי בניין. משרד הבריאות הפלסטיני דיווח כי קיים מחסור באספקה רפואית וכי הצוותים הרפואיים החלו להשתמש במלאי החירום. כמו כן, קיים מחסור חריף במיוחד בחומרי הרדמה.

מעבר קרני מהווה את שער היציאה הבלעדי לסחורות יצוא מהרצועה, כמו גם שער כניסה עיקרי לסחורות יבוא. הצבא עומד על כך כי מעבר קרני יישאר סגור כל עוד הרשות הפלסטינית לא תחפור מספר תעלות לגילוי ולמניעת מנהרות. הצבא הישראלי טוען כי הציע לפלסטינים שני מעברים חליפיים – מעבר סופה ומעבר כרם שלום – כחלופה ליבוא מסחרי דרך מעבר קרני וליצוא סחורות מהרצועה. הרשות הפלסטינית דחתה הצעות אלה מחשש להשלכות המדיניות לשימוש במעברים חליפיים.

ההשלכות על ייצוא חקלאי

הדאגה לגורל הייצוא החקלאי גדולה במיוחד עקב הציפייה המוקדמת להכנסות גדולות יותר השנה, לאחר שישראל התחייבה "לאפשר את יצוא כל התוצרת החקלאית בעונת האסיף של 2005". התחייבות זאת התקבלה במסגרת ההסכם שנחתם ב- 15 בנובמבר 2005 עם הרשות הפלסטינית (הרש"פ). [ראו נספח באשר לנוסח ההסכם המפורט להלן]. יותר מ- 100 טונות של תות שדה, פרחים, עגבניות שרי, פלפלים ומלפפונים נרקבו, הושמדו או נתרמו לבתי חולים ולמוסדות צדקה. השווקים המקומיים ברצועת עזה אינם יכולים לקלוט את כל כמויות התוצרת החקלאית שנועדו לייצוא, וגם אם התוצרת היתה נמכרת בעזה, ההכנסות עבורה היו נמוכות בהרבה לעומת ההכנסות המצופות מהייצוא.²

טבלה 1: דוגמאות מהסקטור החקלאי³

סחורות				
פלפלים	תות שדה	עגבניות שרי	מלפפונים	
1.5	1	33	55	כבר הושמדו
-	0.75	13	50	עוד מעט יושמדו
-	4	32	30	מוכן למשלוח בקרוב
-	8	60	30	יש לבצע אסיף מיידי
1.3	0.75	7	11	נתרמו
2.8	14.5	145	176	סה"כ (בטונות)

השלכות על המסחר

מרכז המסחר הפלסטיני (PalTrade) מעריך כי מאז הטלת הסגר על מעבר קרני⁴, לא התאפשרה יציאת תוצרת חקלאית ליצוא בהיקף של כ- 80 משאיות מטען ליום. הדבר מסתכם ב- 2,160 משאיות במהלך חודש ינואר (להוציא ימי סוף שבוע). הערכת הנזק הכספי שנגרם בגין אובדן ההכנסות מהיצוא מוערך ב- \$500,000 US ליום ועד 7 מיליון \$ US לחודש. שווי הסחורות שיוצאו מהרצועה בחודש ינואר מוערך בכ- 7.4 מיליון \$ US וזאת עבור יצוא של 56 משאיות מטען בממוצע ליום – דבר המבטא שיפור ניכר בהיקפי היצוא לעומת הממוצע היומי של 30 משאיות מטען ליום בשנת 2005.

חברות טכסטיל ישראליות הביעו גם הן חשש מפני סגירת מעבר קרני. החברות טוענות כי סחורה עונתית מוזמנת בהיקף של כ- 50 מיליון \$, שנמסרה לתפירה ל- 20 מתפרות עזתיות, תקועה במעבר קרני. התעשיינים הישראליים אינם מסוגלים לעמוד בהתחייבויות החוזיות שלהם בישראל ובחול"ל וכתוצאה מכך הם הביעו חשש לא רק מפני אובדן יצוא פוטנציאלי אלא גם מפני הנזק שייגרם למוניטין העיסקי שלהם ושל תעשיית הטכסטיל הישראלית בכלל.⁵

ההשלכות על הסיוע ההומניטרי הבינלאומי

אספקה במסגרת הסיוע ההומניטרי הבינלאומי, המנוהלת ברובה על ידי סוכנות הסעד והתעסוקה לפליטים של האו"ם (אונר"א) נחסמה אף היא. מאז ה- 31 בינואר 2006, 90 קונטיינרים של אונר"א, העמוסים באספקה הומניטרית, ממתנים בנמל אשדוד להיתר לחצות את מעבר קרני. מתקיים מו"ם בין אונר"א וממשלת ישראל להשתמש בנקודות מעבר חליפיות – ארז ו/או כרם שלום - על מנת לאפשר את הכנסת הסיוע ההומניטרי לרצועת עזה.

השתלשלות העניינים בקרני:

- **5 בינואר:** הצבא דורש מהרשות הפלסטינית (רש"פ) לחפור תעלה ממערב למערב קרני על מנת למנוע אפשרות לכריית מנהרה בכיוון המערב. הרש"פ החלה בו ביום בחפירת התעלה בעומק של 6 מטרים ולאורך של קילומטר בקרוב.
- **20 בינואר:** הרש"פ מסיימת את כריית התעלה. לפי דיווח של הצבא התגלתה מנהרה אחת, בעוד שלפי הרש"פ מה שנמצא הוא בור קטן, כפי הנראה התחלה של מנהרה שאמורה להתחבר לצינור מים.
- **23 בינואר:** הצבא מודיע לרש"פ שיש בידו מידע על מנהרה נוספת, ודורש מהרש"פ לחפור תעלה עמוקה יותר – הפעם בעומק של 10 מטר.
- **30 בינואר:** הרש"פ מסיימת את חפירת התעלה השנייה. לא נמצאה מנהרה. הצבא מבקש מהרש"פ לחפור עוד מנהרה, בעומק של 10 ובאורך של 300 מטר, כ 500 מטר מצפון מערב למערב קרני.
- **31 בינואר:** הרש"פ מתחילה לחפור את התעלה השלישית.

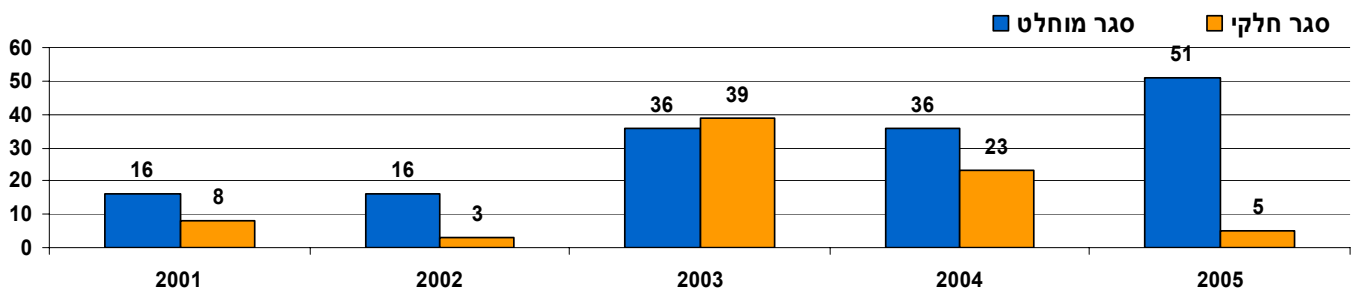
תולדות הסגרים במערב קרני⁶

בעיקבות פרוץ האינתיפאדה השנייה במספטמבר 2000, הצבא הפעיל מגוון אמצעי בטחון וביניהם שעות פתיחה מוגבלות של המערב והטלת סגרים תדירים. הדבר גרר בעיקבותיו ירידה בתנועת סחורות היצוא דרך מעבר קרני.⁷

טבלה 2: אחוז הימים בשנה בהם היה מעבר קרני סגור (סגר חלקי ומלא)

2005	2004	2003	2002	2001	% ימים בהם היה המעבר סגור
18%	19%	24%	6%	8%	

טבלה 3: סה"כ ימי הסגר המוחלט והחלקי במערב קרני

ירושלים, 15 בנובמבר 2005

נספח

מסמכים מוסכמים בין ישראל והרש"פ על התנועה והגישה לתוך ומחוץ לרצועת עזה (מובאות)

נושאים ונותנים מישראל ומהרש"פ הגיעו להסכם ב 15 בנובמבר 2005 בדבר מתן הקלות לתנועת בני אדם וסחורות בתחומי השטחים הפלסטיניים ובדבר פתיחת נקודת מעבר בינלאומית בגבול רצועת עזה –מצרים, שתאפשר לפלסטינים לשלוט על כניסתם ויציאתם של בני אדם במערב זה. המגעים בין הצדדים התקיימו בתיווכם ובסיועם של מזכירת המדינה האמריקאית הגברת קונדוליזה רייס, הנציג הבכיר של האיחוד האירופי למדיניות חוץ ובטחון, חביאר סולאנה וכן שליח הקהילייה הבינלאומית לתהליך ההתנתקות מעזה, מר ג'יימס וולפנזון. פרטי ההסכמות שהושגו כלולים בשני מסמכים – **הסכם בדבר תנועה וגישה ועקרונות מוסכמים להפעלת מעבר רפית.**

נקודות מעבר

הצדדים הסכימו ש:

במטרה לקדם פיתוח כלכלי ועל מנת לשפר את המצב ההומניטרי בשטח, הושג ההסכם המובא להלן. ההסכם מבטא את מחויבותה של ממשלת ישראל ושל הרשות הפלסטינית. למען יישומו של הסכם זה והמשך פיתוחו, יסתייעו הצדדים בשליח המיוחד של הרביעייה הבינלאומית (הקוורטט) לתהליך ההתנתקות ובחברי צוותו ו/או במתאם הבטחוני של ארצות הברית (USSC) ובחברי צוותו.

הצדדים הסכימו ש:

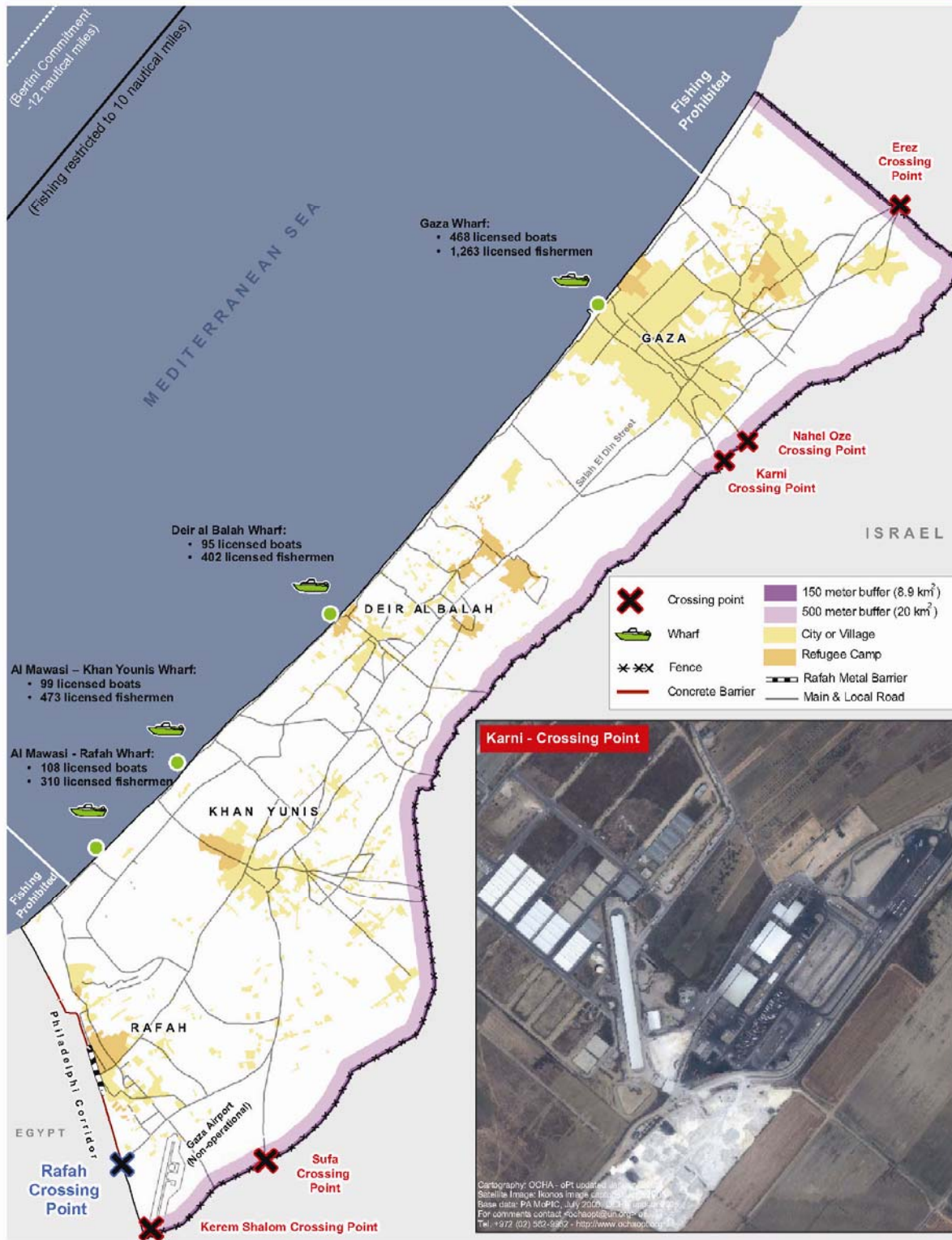
המעברים יופעלו באופן רציף. ישראל תתיר את ייצוא כל התוצרת החקלאית בעונת האסיף של שנת 2005, על בסיס הנחיצות והדחיפות. סורק אלקטרוני נוסף וחדש יותקן במערב [קרני] ויפעל במלואו החל מ 31 בדצמבר 2005. באותה העת, יגיע מספר משאיות הייצוא שיטופלו במערב קרני ביום ל 150 יחידות ועד סוף שנת 2006 יגיע מספרן ל 400 משאיות ליום. שני הצדדים יאמצו שיטת ניהול משותפת.

בנוסף למספר המשאיות המצויין לעיל, ישראל תתיר יצוא של תוצרת חקלאית מעזה, ותסייע ליציאה המזורזת ולהמשך השינוע החלק של התוצרת החקלאית, באופן שאיכותה תשמר ולא תהיה כל פגיעה בטריאות ובאיכות הסחורות. ישראל תבטיח ותערוב להמשך אפשרויות הייצוא.

מובן כי שיקולי הבטחון הנם שיקולים בעלי חשיבות ראשונית במעלה עבר ישראל וכי יאומצו הסידורים המתאימים להבטחת הבטחון.

Gaza Access Map

Closure at Karni crossing point - January 2006

- 1 מרכז הסחר הפלסטיני – (PalTrade)
- 2 החברה הפלסטינית לפיתוח כלכלי (PEDC) מנועה מלמכור את תוצרתה בשווקים המקומיים ברצועת עזה על מנת שלא להתחרות בחקלאים מהסקטור הפרטי.
- 3 החברה הפלסטינית לפיתוח כלכלי (PEDC), החל מ-28 בינואר 2006.
- 4 נתונים אלה מבוססים על תנועת משאיות מטען לפני הטלת הסגר. הסכם ה-15 בנובמבר הציב יעד יומי של 150 משאיות מטען עד סוף 2005.
- 5 התאחדות תעשיית הטקסטיל והאופנה – הודעה לעיתונות מטעם התאחדות התעשייתיים, 30 בינואר 2006.
- 6 המשרד הפלסטיני לכלכלה לאומית 2004 – 2000. הנתונים התקבלו מ-UNSCO. הנתונים מתארים את האחוז השנתי של סגירת המעבר מתוך כלל ימי העבודה. ימי סוף-שבוע (שבתות) אינם נכללים בחישוב שיעור ימי הסגר וזאת למרות שלמעשה הוטל סגר גם בימים אלה; ימי סוף שבוע בהם הוטל סגר נכללים בטבלה המציגת את מניין סוף ימי הסגר.
- 7 שלושת החודשים האחרונים בשנת 2000, (לאחר תחילת האינתיפאדה השנייה) מעבר קרני היה סגור באורח מלא במשך 22 יום ובאורח חלקי במשך 11 ימים נוספים. ("סגר חלקי" פרושו שהמעבר פתוח ומופעל רק בחלק משעות הפתיחה המוצהרות /או רק בכיוון אחד).